

до 9,8% (Червнева рання). Пошкодження личинками вишневої мухи плодів ранньосереднього сорту Наслажденіє складало 0,7%.

Отже, за результатами досліджень із 20 сортів черешні стійких до заселення фітофагом не виявлено, всі сорти від ранньосереднього до пізнього строїв досягання в тій чи іншій мірі були охоплені шкідливою ентомофауною.

На сортах раннього строку досягання Вніманиє, Випускниця, Ділема та Ера не виявлено плодів, пошкоджених личинами вишневої мухи, тому, що урожай цих сортів черешні збирали до початку яйцекладки шкідника.

Слід відмітити, що в кварталі повністю відсутні будь-які агротехнічні заходи по догляду за насадженнями, дерева знаходяться у пригніченому стані, дуже ослаблені від пошкоджень шкідниками, відсутністю мінерального підживлення та зрошення, що є сприятливими факторами для розвитку вищезазначеного шкідника.

УДК 581.522.4:635.654

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІГНИ КИТАЙСЬКОЇ (*VIGNA UNGUICULATA SUBSP. UNGUICULATA*) ЗА ВИРОЩУВАННЯ У ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ

Миколайчук В. Г., канд. біол. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет

Овочівництво в Україні стає високорозвиненою галуззю сільськогосподарського виробництва. Поряд з ростом урожайності, спостерігається розширення асортименту овочевих культур за рахунок власного виробництва та імпорту. Однією із перспективних культур є вігна овочева, яка має значну поживну цінність завдяки наявності легкодоступного білку, накопичує необхідні людині амінокислоти, вітаміни, солі фосфору, кальцію та заліза. Але цінним є також жаро-, посухо- та солестійкість, що дозволяє вирощувати вігну як продовольчу, сидеральну та кормову культуру.

До роду *Vigna* належать 150-190 видів. У рослин *V. unguiculata* надзвичайно мінливі ознаки, що спостерігається часто в диких і культивованих рослин. Більшість з них – багаторічні дикі види, але підвид *unguiculata* включає однорічні дикі і культурні види.

Вавілов М.І. вважав, що для вігни Китайський осередок походження культурних рослин є вторинним, а походить вона із Індійського центру.

Метою досліджень було встановлення основних біолого-морфологічних особливостей *V. Unguiculata subsp. unguiculata* в Південному Степу України. Для виконання цієї мети були поставлені завдання: дослідити феноспектр за інтродукції, вивчити морфо-біологічні особливості інтродуцента.

Обраний зразок африканського підвиду *V. Unguiculata* зернового використання детермінантного росту. Має прямі плоди довжиною до 15 см, розміщені на довгій осі суцвіття. Квітки мають синьо-чорнильне забарвлення пелюсток, які після цвітіння набувають бурого забарвлення. Тривалість цвітіння 3,5-4 години. Тривалість вегетації рослин складає близько 158 діб: з 3-ї декади квітня до 3-ї декади вересня. Найкоротшим є міжфазний період від сівби до появи сходів (3 доби), прегенеративний період складає близько 58 діб.

При проростанні насіння *V. unguiculata* сім'ядолі виносяться над поверхнею ґрунту. Перші листки прості. На 27 добу після сходів формуються справжні трійчастоскладні листки із асиметричних простих листочків. У фазі початку плодоношення кількість складних листків збільшується до 12. У подальшому кількість справжніх листків збільшується і тривалість їх функціонування – до закінчення плодоношення.

Особливістю є повторне квітування і плодоношення у рослин на 122-130 добу після сходів, що приурочене до зниження температури та збільшенні опадів. У результаті квітування плоди, які зав'язалися, не визрівають, що, можливо, пов'язано із недостатньою кількістю ефективної температури для їх визрівання.

Перша хвиля квітування рослин спостерігається на 65-у добу після висівання через 48 діб після сходів, через 9 діб після попередньої фази. Пагони *V. unguiculata* в цей період досягають висоти близько 63 см. На суцвітті формується 4-5 бутонів, але лише 2 плоди, 60 % квіток суцвіття опадають. Тривалість квітування становить близько 17 діб, формування бобів розпочинається на 73-ю добу після сходів. У фазі квітування спостерігається формування на головному та бічних коренях першого порядку бульбочок. Однак забарвлення бульбочок сіре, що свідчить про неактивність азотфіксуючих бактерій, це не співпадає із наведеними даними про активне накопичення рослинами *V. unguiculata* азоту.

Тривалість періоду від закінчення вегетації та початку формування бобів до їх досягання становила 30-36 діб. На 115 добу після сходів розпочинається друга хвиля цвітіння, яка тривала 38 діб. Для рослин *V. unguiculata* характерне одночасне цвітіння, формування та визрівання плодів.

Таким чином, в умовах Південного Степу України розвиток рослин *V. unguiculata* *subsp. unguiculata* співпадає із погодними та кліматичними умовами, рослини регулярно квітують та плодоносять, тому є перспективними для вирощування.